



Bermbeheer: ecologisch én circulair

Door bermen ecologisch te beheren slaan gemeenten en andere terreinbeheerders twee vliegen in één klap. De biodiversiteit herstelt én de bermen leveren waardevolle grondstoffen voor bodem, bouw en buitenruimte. Maar hoe zet je zoiets op? Bij projecten van Greenhub Zuid-Holland wordt daar ervaring mee opgedaan.

Het verhaal van Greenhub begint eigenlijk bij Richard Liebrechts en Jelte van Mil. Zij waren projectleiders van een doorbraakproject rond bermmaaisel in de regio Rijnland. Ruim dertig organisaties werkten hieraan mee, waaronder de provincie Zuid-Holland, gemeenten, waterschappen, het Vernieuwersnetwerk Natuurlijke reststromen, groenaannemers en bouwbedrijven. Dat heeft in zekere zin het pad geëffend voor Greenhub. Liebrechts vertelt over de aanleiding. 'In het Groene Hart zie je prachtige vergezichten en open verbindingen naar het water. Tegelijkertijd bevinden zich daar ook een actieve landbouwsector, volle wegen en drukke steden. De grote vraag is: hoe brengen we dat met elkaar in evenwicht? En welke rol kunnen de bermen daarin spelen?'

Van Mil vervolgt: 'Met de Greenhub Zuid-Holland verwerken we bermgras en ander maaisel tot verschillende duurzame, circu-

laire producten voor de bodem en de bouw. Dat doen we nu al op kleine schaal, maar we werken toe naar een veel grotere schaal. We ontwikkelen daarvoor een nieuwe, gestandaardiseerde manier van werken; door het beheren van bermen op een ecologische manier rechtstreeks te koppelen aan het circulair verwerken van het maaisel.' 'Op die manier dragen we met alle partners bij aan een mooie leefomgeving en een krachtige circulaire economie', vult Liebrechts aan.

Waardevolle grondstof

De vele tonnen aan maaisel uit de openbare ruimte die jaarlijks beschikbaar komen, worden nu in veel gemeenten nog gezien als afval. Ze worden verbrand of verwerkt tot compost. Het maaien, afvoeren en storten is ook nog eens een fikse kostenpost.

Van Mil: 'Met onze aanpak is het maaisel niet langer afval, maar een waardevolle



Nuttige toepassing
van grondstoffen
met Greenhub
Zuid-Holland

grondstof voor bijvoorbeeld bouwpanelen voor huizen, substraatmatten in de tuinbouw, papier of biologische meststof voor planten en de bodem. De opbrengsten kunnen de eigenaren - in dit geval dus de overheden - weer benutten voor hun ecologische bermbeheer.' Deze aanpak past volgens hem helemaal in de gemeentelijke opgave van duurzaam en circulair beheer van de openbare ruimte én een groene en gezonde leefomgeving.

Dit beaamt Carolien van Eykelen, beleidsadviseur Organische stromen van de gemeente Rotterdam. 'Bermgras is een van onze grotere stromen. We oogsten daarvan ongeveer 4 miljoen kilo per jaar en zoeken doorlopend naar goede toepassingen. Daarom zijn we ook erg geïnteresseerd in deze ontwikkelingen van de Greenhub.

Keuzehulp

De afgelopen jaren hebben de samenwer-



◀ Bermbeheer in de gemeente Hoeksche Waard.

om de transitie van traditioneel naar ecologisch bermbeheer mogelijk te maken. Daarnaast weten we ook dat zwerfafval de circulaire verwaarding van maaisel in de weg zit. Diverse belemmeringen die je beter samen dan alleen aanpakt en oplost.'

Zo ontwikkelt het bedrijf Datacadabra met partners een maai-arm die, voordat de maaier eroverheen gaat, zwerfvuil detecteert en verwijdert zodat er schoon bermgras overblijft. Boomkwekerij Boot & Dart in Boskoop experimenteert met bokashi voor bodemverbetering, bodemvochtigheid en het voorkomen van onkruid. En SAM Panels maakt van het bermmaaisel bouwpanelen en andere producten. Enkele van deze bouwpanelen worden in Leiden toegepast in garageboxen.

Volgende stap: de uitvoeringsagenda

Met de partnerorganisaties is voor Green-

hub Zuid-Holland een uitvoeringsagenda ontwikkeld. Van Mil: 'Samen willen we onze ambities bereiken. En die zijn groot! Over drie tot vijf jaar kunnen we tot wel 30.000 ton bermmaaisel verwerken. Ook willen we bijdragen aan de Nationale Aanpak Biobased Bouwen, die 30 procent van alle woningen voor 30 procent biobased wil realiseren in 2030. Zo kunnen we er samen voor zorgen dat ecologisch bermbeheer in de hele provincie Zuid-Holland wordt toegepast.'

De belangstelling om mee te doen blijkt groot, bij zowel overheden als bij groenaannemers. Diverse organisaties hebben de agenda al ondertekend. Aansluiten kan nog. Richard besluit: 'Samen gaan we nu met volle kracht vooruit om de Greenhub Zuid-Holland verder te ontwikkelen. En we hopen natuurlijk dat andere regio's en provincies volgen.' ✨

kende partijen al veel stappen gezet. 'We hebben een Keuzehulp ontwikkeld die overheden en groenaannemers helpt bij het circulair toepassen van bermmaaisel. Daarbij is de eerste vraag: wat wil je met de berm? Hoe wil je deze beheren, hoe zit het met vervuiling? Maar ook: wie heb je daar nog meer voor nodig?', vertelt Liebrechts. 'Daarnaast werken we aan een gemeenschappelijk dataplatform "De Berm in kaart". Hiermee faciliteren we samenwerking tussen gemeenten en andere terrein beherende organisaties, groenaannemers en andere belanghebbenden om inzicht te krijgen in diverse bermkwaliteiten, zoals planten, insecten en vervuiling. Dat is nodig voor slim, duurzaam en ecologisch bermbeheer en voor de slimme verwerking van het maaisel.' Ook is er een *common-owned* aansturingsmodel opgezet om een andere manier van samenwerken in de keten te regelen.

Samenwerking loont

Samenwerking blijft het toverwoord bij het circulair verwerken van maaisel. Liebrechts: 'Het is hard werken om onze ambities voor elkaar te krijgen. We merken veel behoefte aan kennis en handvatten



Experiment met bokashi door boomkwekerij Boom & Dart uit Boskoop.